

Nordisk diakon- og diakonisse møte samlet 240 deltakere i Rättvik i Sverige. Tema: "Barmhertighetens pris:-"

Kan barmhertighet bare utøves av den sterke part?

- Kan barmhertighet bare utøves av den som er sterk eller har ressurser? Er vårt behov for å gi kjærlighet så stort at det ikke finnes noe rom for en annen person, spurte diakon Margaretha Svensson Parás lett provoserende forsamlingen av profesjonelle barmhertighetsarbeidere. 240 diakoner og diakonisser drapert i vekselvis sort, grått og grønt, med og uten rundsnipp eller hetter og sløyfer, måtte stille kritiske spørsmål til sitt arbeid og seg selv. - Vi som har som yrke å hjelpe andre, må øve oss i selv å ta imot hjelp, sa Margaretha, diakonisekretæren sentralt plassert i det Svenske kirkebyråkratiet.

Av Leif Kjell Askeland

En radikal barmhertighet

- I Bibelen møter vi barmhertighet som en del av Guds vesen. Barmhertigheten er ikke bare følelsesmessig, men en måte å handle på. Jesus Kristus viste oss gjennom hele sin måte å møte mennesker på hva virkelig barmhertighet er. Beretningene om Jesus viser oss en svært radikal barmhertighet i forhold til tidens syn på mennesket. Han så dem som ingen andre brydde seg om.

- Kjærlighet er det sant gudommelige i Gud og det sant menneskelige i mennesket. Det er den beste beskrivelsen diakon Margaretha Svensson Parás finner på hva kjærlighet er.

Barmhertighet og kjærlighet

- Barmhertighet og kjærlighet er svært nært knyttet til hverandre, sier Margaretha og viser til sykepleieprofessor Katie Eriksson. Hun tar utgangspunkt i at kjærlighet er noe vi er og vil, ikke noe vi skal eller kan gjøre. Barmhertighetstanken derimot, inneholder oppfordringen til å handle.

- I kirkens diakoni må både kjærligheten og barmhertigheten finnes, ellers blir gjerningene revet løs fra sin opprinnelige sam-

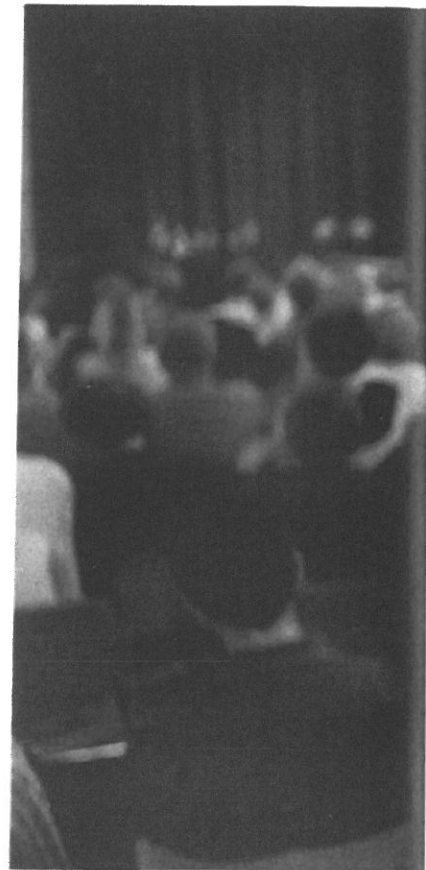
menheng; å utøve barmhertighet i en sann kjærlighetens ånd.

"Det sanna delandet"

- En hver sann relasjon mellom mennesker og mellom mennesker og Gud, innebærer en kilde til ny kraft. I et hvert virkelig møte finnes en gjensidighet mellom å gi og å få. Fordi vi som diakoner og diakonisser har en spesiell interesse - et kall - til å hjelpe andre, trenger vi også selv å øve oss i å ta imot hjelp. Ellers kan rutinen i å hjelpe andre føre til at gjensidigheten i et møte opphører. Vårt behov for å hjelpe og gi "kjærlighet" kan bli så styrende og kvelende at det ikke lenger er plass for den andre personen.

- Vi har mye "vi og dem-tenkning" både i kirken og i samfunnet. Vi vellykkede og de hjelpetrengende og utstøtte. Språkbruken er der og trenger inn i vår måte å tenke på. Sannheten er at vi alle trenger støtte og hjelp.

- For diakonen og diakonissen handler barmhertighet om kunsten til å tilpasse sin kunnskap, med kjærlighet i hjertet å vise veien, men ikke formulere målene, å vandre med og i blant når det er som mørkest å formulere målet, sa Margaretha og henviste til australske Lilla Watsons dikt:

Har du kommet for å hjelpe oss, har du kommet forgjeves.

Men dersom du kom fordi din befrielse er bundet til vår, la oss arbeide sammen.

Velferdsstaten forvitrer

Velferd, helse og sosial trygghet for innbyggerne er truet av presset økonomi i de nordiske land. Både i og utenfor kirken tenker man lett at det må være en barmhertighetsoppgave for kirken å ta over ordninger som til nå har vært et kommunalt ansvar.

- Men er vi klare til å ta over? Eller rettere hva er vi ikke beredt til å ta over, spør Margaretha på vegne av Den svenske kirke. Presset på at kirken og idelle organisasjoner skal ta over hjemmetjenester, aldershjem, trygdeboliger, drive førskole og organisere fritidstilbud, er reelt. Mange menigheter fundrer på hvordan de skal takle disse invitasjonene.

Når sosialkontoret henviser sine klienter til menighetens fonds fordi man ikke selv kan utbetale sosial stønad, gir det klare signal om hvilken vei utviklingen allerede går. Hun ad-

varer også mot den forestilling at kirken skal kunne gjøre ting så mye billigere enn det offentlige. Også ansatte i kirkens institusjoner skal ha sin tariffestede lønn.

Segregering

- Jeg vil heise et varselsflagg. Det skjer lett at vi går ureflektert inn i slike prosjekt i glede over endelig å bli betraktet som en kompetent part. En risiko man løper er at man tier og samtykker i den politikk som føres og som et lengre perspektiv kan føre til at kløftene mellom mennesker øker.

På spørsmål om å utdype dette svarer Margaretha:

- Når menighetene etablerer egne tilbud til eldre, barn og ungdom i kirken, blir ikke dette hele lokalsamfunnet til del. Hver organisasjon etablerer sitt, gir det sin profil og de felles møtepunktene blir færre. Samfunnet deles inn etter interesser, livssyn og holdninger. Vi får en segregering vi ikke er tjent med, verken som kirke eller samfunn.

Mislykkes overfor barn og unge

På den side ser Margaretha klart utfordringene.

- Samfunnet er i ferd med å mislykkes overfor store grupper av barn og unge. Det er

barn som aldri har fått noen tillit. Da kan så enkle ting som å gi plass til en eller to barn ekstra rundt kjøkkenbordet for at de skal få ro og konsentrasjon til leksearbeidet, bety svært mye. Ofte er vi for låste i vår tankegang i menighetene, vi tenker organisasjon før disse enkle aktivitetene som nesten ikke krever organisasjon.

"Gode krefter"

- Vi står i en samfunnsutvikling der alle gode krefter må samarbeide om å gi livsmot og støtte. Kirken er sammen med andre organisasjoner en av disse "gode krefter." Den er en del av sikkerhetsnettet rundt mennesker der kommunen og sosialtjenesten har det ytterste ansvaret. Men kirken gjør fortsatt alt for mye for seg selv i stedet for å samarbeide.

Bytter roller?

Diakon Margaretha Svensson Parás er bekymret for at samfunnet skal løpe fra sin rolle som det ytterste sikkerhetsnett for enkelte utsatte grupper. Forslag til ordninger for helseforsikring med ulike nivå på premier og tjenestegrad, kan som bilforsikringene føre enkelte gamle og skrøpelige eller håpløse eksemplarer skrotes.

- Er det tenkt at frivillige organisasjoner og

Nordisk diakon- og diakonisse møte

Diakoner, diakonisser, representanter fra diakoniinstitusjonene og diakonikonsulenter i kirkene samles år om annet til nordisk møte. Årets møte ble avholdt i Rättvik i Sverige.

240 diakoner, diakonisser og ledere ved nordens diakoniinstitusjoner var samlet til foredrag, gruppemøter, et rikt gudstjenesteliv og ikke minst et sosialt liv til inspirasjon og utveksling av kunnskap og ideer.

Det var diakonene og diakonissene selv som (med ett unntak) stod for foredragene denne gangen, hvilket etter sigende ga en kvalitetsøkning. "Barmhjertighet" ble satt på dagsorden i forhold til kirken, samfunnet, eget trosliv, tiden, skyld og skyldfølelse, ens nærmeste og til kunnskap.

Det nordiske møtet avløser tidligere tiders separate møter for diakoner og diakonisser.

kirken skal ta ansvaret for dem som ikke har råd til den behandling og omsorg vi i dag betrakter som selvsagt.

- Kirken må granske maktstrukturer og politiske beslutninger ut fra de svakeste gruppers perspektiv. Det innebærer at vi blander oss inn i politikken.

Diakonrollen

Hvem er så de diakonene og diakonissene som Margaretha Svensson Parás oppdner til kjærlighet, kritisk sans og politisk engasjement? Jo, det vet hun og svensk diakoni en del om. En undersøkelse blant dem som har fått sin utdanning fra diakoniinstitusjonene Ersta, Brekke og Samariterhemmet. Diakonene i Sverige lar seg inndele i tre grupper: Barmhjertighetsarbeideren, tradisjonalisten og den samfunnsorienterte.

Barmhjertighetsarbeideren er dyktig til å engasjere frivillige, men aktiviteten skjer lett innad i menigheten. Tradisjonalisten jobber profesjonelt utad og bruker mest seg selv som redskap. Den samfunnsorienterte arbeider bra sammen med andre yrkesmessig, holder jevn og bred kontakt med helse- og sosialapparatet og bygger opp tillit til diakonien, men holder litt større avstand til menigheten.

Margaretha ser et behov hos diakonene til å lære av den samfunnsorienterte diakonen, men denne må, som svært mange ønsker, komme tettere inn i menighetens fellesskap og bli synlig i gudstjenestens liturgi.